

Rundskriv til forskrift om tilskudd til avløsning ved svangerskap/fødsel

[Forskrift om tilskudd til avløsning ved svangerskap/fødsel](#) er fastsatt av Landbruks- og matdepartementet den 17. juni 2009, og sist endret ved forskrift av 26. juni 2018 nr. 1028.

Forskriften er hjemlet i Stortingets årlige budsjettvedtak om reindriftsavtalen, som er en næringsavtale mellom staten og Norske Reindriftssamers Landsforbund. Budsjettvedtaket er hjemlet i Grunnloven § 75. Hjemmelsgrunnlaget har betydning for hvilke reaksjoner som kan vedtas etter forskriften. Forskriften har for eksempel ingen tvangshjemler.

Dette rundskrivet gir veiledning til reglene i forskriften. Kapittelinnstillingen følger paragrafene i forskriften. I tillegg til rundskrivet kan de styrende dokumentene ([Landbruks- og matdepartementets tildelingsbrev](#), [Meld. St. 32 \(2015-16\)](#), [Jeløy-plattformen](#), [Reglement for økonomistyring i staten](#), [Reindriftsavtalen 2018/19](#) og [prop. 92 S \(2017-18\)](#)) være momenter ved tolkning av forskriftens bestemmelser.

Forskrift, rundskriv og søknadsskjema er tilgjengelig på hjemmesiden til [Landbruksdirektoratet](#).

Innhold

Rundskriv til forskrift om tilskudd til avløsning ved svangerskap/fødsel	1
1. Til § 1 – Formål	3
2. Til § 2 – Grunnvilkår for tilskudd.....	3
2.1 Første ledd nr 1	3
2.2 Første ledd nr. 2	3
3. Til § 3 – Krav til arbeidsforhold og avløser.....	3
3.1 Første ledd.....	3
3.2 Annet ledd	4
4. Til § 4 – Utgifter som kan refunderes	4
5. Til § 5 – Tilskuddsgrunnlag.....	4
6. Til § 6 – Tidsbegrensning	4
7. Til § 7 – Krav til søknad	4
8. Til § 8 – Opplysningsplikt og kontroll.....	5
8.1 Første ledd.....	5
8.2 Annet ledd	5
9. Til § 9 – Retting av feilutbetalinger.....	5
10. Til § 10 – Avkortning.....	7
10.1 Første ledd.....	7
10.2 Om simpel uaktsomhet.....	7
10.3 Når skal bestemmelsen i § 10 første ledd brukes?	8
10.4 Annet ledd	8
10.5 Virksomhet i strid med lover og regler for reindriftsnæringen	8
10.6 Vedtak om at lov eller forskrift er overtrådt	9
10.7 Annet ledd annen setning	9
11. Til § 11 – Innkreving av tilbakebetaling- eller avkortingsbeløp.....	10
12. Til § 12 – Klageadgang	10

1. Til § 1 – Formål

Formålet med ordningen er å bidra til å finansiere leie av avløsere i reindriften ved svangerskap og fødsel, og på den måten styrke kvinnes stilling i reindriften.

2. Til § 2 – Grunnvilkår for tilskudd

Det er **siidaandelsleder og ektefelle/samboer** som kan søke tilskudd til avløsning ved svangerskap/fødsel. Angivelsen av hvem som kan søke er uttømmende, og det er dermed ikke anledning for andre medlemmer i siidaandelen å søke om tilskudd til avløsning ved svangerskap/fødsel. Søknader fra andre enn siidaandelsleder eller ektefelle/samboer, skal søknaden avslås.

Dersom siidaandelsleders samboer er søker, er det et krav om at de er registrert hos folketrygden som samboere. Se sak 17/37753 hvor Landbruksdirektoratet vurderte om to personer som var registrert på hver sin adresse ble ansett å oppfylle vilkåret å være samboende i tilskudd til siidaandeler og tamreinlag.

Landbruksdirektoratet kan kreve å få en utskrift fra folkeregisteret for å kontrollere at søker og siidaandelsleder faktisk er samboere, jf. § 8.

Første ledd nr. 1 og nr. 2 oppstiller vilkår der begge vilkårene må være oppfylt for at tilskudd kan innvilges;

2.1 Første ledd nr 1

Det er et krav for innvilgelse av tilskudd at siidaandelen oppfyller grunnvilkårene for å få tilskudd etter forskrift om tilskudd til siidaandeler og tamreinlag § 2a. Se Rundskriv til forskrift om tilskudd til siidaandeler og tamreinlag for hva det innebærer.

2.2 Første ledd nr. 2

Siidaandelslederen og/eller ektefelle/samboer må ha vært registrert i en siidaandel i driftsåret før fødselen.

«[R]egistrert» og «en siidaandel» er brukt for å fange opp de reineiere som blir ny siidaandelsleder i driftsåret før fødselen. Det kan for eksempel være ved giftermål, overgang mellom distrikter/siidaandeler osv.

Med «registrert» mener vi at personen har vært oppført på melding om reindrift.

Ordlyden i første ledd nr. 2 kom inn i forskriften ved endring av 26. juni 2018 nr. 1028 for å presisere vilkårene, ikke som en realitetsendring.

3. Til § 3 – Krav til arbeidsforhold og avløser

3.1 Første ledd

Det er et vilkår at avløsningen ordnes som et arbeidsgiver- og arbeidstakerforhold. Som følge av dette vilkåret kreves det at arbeidsgiver (siidaandelslederen) innberetter arbeidsforholdet og leverer a-melding og betaler forskuddsskatt til skattemyndighetene/kommunekassereren.

3.2 Annet ledd

Det er også et krav at avløser er over 16 år, og avløser kan ikke ha næringsinntekt i siidaandelen eller være ektefelle/samboer til en som har næringsinntekt i siidaandelen.

Bakgrunnen for vilkåret om at avløser ikke har næringsmessig tilknytning til siidaandelen er fordi de som har slik tilknytning til siidaandelen allerede arbeider i siidaandelen, og det ytes da derfor ikke tilskudd til avløsning til dette arbeid.

4. Til § 4 – Utgifter som kan refunderes

Det er kun faktiske utgifter til lønn, feriepenger og arbeidsgiveravgift det ytes tilskudd til. Det er også en forutsetning at utgiftene er i samsvar med de innrapporterte utgiftene i a-meldingen. Forskuddsskatt skal være dokumentert betalt.

NB! Det er svært viktig av tilskuddsmottakers organisasjonsnummer, kontonummer og riktig beløp for tilskudd fremkommer på vedtaket! Dette for å unngå feil ved utbetaling.

I a-meldingen rapporterer søker, i form av å være arbeidsgiver, inn inntekten til avløseren. Lønnen kan blant annet ytes i penger, elektronisk overføring av betalingsmidler via bank mv., og som naturalytelser (for eksempel reinskrotter ol., eller som utgiftsgodtgjørelse).

5. Til § 5 – Tilskuddsgrunnlag

Maksimalt beløp som kan søkes tilskudd for er 60.000 kroner. Beløpet er fast og uavhengig av hva foreldrene tjener.

Ordlyden i bestemmelsen ble ved endring av 26. juni 2018 endret til «pr. svangerskap/fødsel» for å gjøre det klart at det kun utbetales et tilskudd per fødsel.

Tidligere var ordlyden i bestemmelsen «per siidaandel per svangerskap/fødsel», men «per siidaandel» ble fjernet. Bakgrunnen for endringen var at vi i 2017 fikk inn to søknader som gjaldt samme barn, men hvor foreldrene har hver sin siidaandel.

Maksbeløpet gjelder også ved flerfødsler (for eksempel tvillinger).

6. Til § 6 – Tidsbegrensning

Det kan ytes ytes tilskudd til avløsning for mor og far innenfor et tidsrom på 24 uker før fødsel og inntil tre år etter fødsel.

Foreldrene står fritt til å fordele avløsningen mellom seg innenfor tidsbegrensningen.

Dersom barnet dør eller foreldrene ikke har omsorg for barnet, kan det ytes tilskudd for tidsrommet på 24 uker før fødselen og inntil seks uker etter fødsel.

7. Til § 7 – Krav til søknad

Søknaden om avløsertilskudd sendes på særskilt skjema til Landbruksdirektoratet for behandling. Søknadsskjema finnes på <https://www.landbruksdirektoratet.no>

Søker må legge ved:

- ✓ kopi av a-melding med kvittering
- ✓ lønsslipp/ kvittering for betalt lønn
- ✓ fødselsattest på barnet.

Søknadsfristen er innen 12 måneder etter at avløsning har funnet sted. Fristen er absolutt og begynner å løper når avløsningen er avsluttet. For eksempel om avløsningen avsluttes 31. oktober, så er fristen for å søke tilskudd til avløsning 1. november året etter.

8. Til § 8 – Opplysningsplikt og kontroll

8.1 Første ledd

Mottakere av tilskudd har plikt til å gi «*alle opplysninger som reindriftsmyndighetene finner nødvendig for å kunne forvalte tilskuddsordningene, eller for å kunne oppfylle reindriftsavtalen*».

I dette ligger at Landbruksdirektoratet kun kan kreve opplysninger som er relevante for saksbehandlingen, for å kunne oppfylle reindriftsavtalen iht. målsettingene der eller for å kunne foreta forsvarlig saksbehandling av den enkelte sak.

Det er ikke hjemmel i forskriften til å fremtvinge oppfyllelse av opplysningsplikten. Hvis hjemmel til å kreve opplysninger brukes, må det vurderes hvorvidt forholdet omfattes av forvaltningsloven § 14, der forvaltningsorganet har plikt til å oppgi hjemmel for pålegget om å gi opplysninger, og parten får adgang til å klage over pålegget hvis parten mener at det ikke finnes en plikt eller lovlig adgang til å gi opplysningene. Parten må gjøres kjent med klageadgangen i forbindelse med pålegget. Klage over slik pålegg kan også være muntlig, så lenge den fremsettes innen 3 dager fra pålegget er mottatt.

8.2 Annet ledd

Mottaker av avløsertilskuddet er forpliktet til å gi alle nødvendige opplysninger og dokumentasjon som reindriftsmyndighetene finner nødvendig, og til å godta de kontrolltiltak som iverksettes.

9. Til § 9 – Retting av feilutbetalinger

Med hjemmel i denne bestemmelsen kan Landbruksdirektoratet rette feil i utbetalt tilskudd ved etterbetaling eller krav om tilbakebetaling.

Paragraf 9 gjelder også der søker ikke kan lastes for å ha bidratt til feilutbetalingen, for eksempel der det har skjedd feil hos forvaltningen, det er blitt skrevet et ekstra tall i søknaden ved feil og lignende. Bestemmelsen må ikke forveksles med hjemmel til avkorting i § 10.

Landbruks- og matdepartementet uttalte følgende til en identisk bestemmelse i forskrift om tilskudd til siidaandeler og tamreinlag:

«Av bestemmelsen fremgår det at Reindriftsforvaltningen (nå Landbruksdirektoratet – min merknad) kan rette feil i utbetalt tilskudd, enten ved etterbetaling eller ved krav om

tilbakebetaling fra tilskuddsmottakeren (siidaandelen/tamreinlaget). Dette forutsetter omgjøring av det opprinnelige forvaltningsvedtaket, jf. forvaltningsloven § 35.

Etterbetaling er først og fremst aktuelt i de tilfeller hvor det har blitt utbetalt for lite tilskudd og årsaken til feilutbetalingen skyldes forhold hos Reindriftsforvaltningen. Dersom årsaken til feilutbetalingen skyldes forhold hos tilskuddsmottaker, for eksempel ved feilopplysninger, er det ikke gitt at en etterutbetaling skal finne sted. Dersom Reindriftsforvaltningen har utbetalt korrekt tilskuddsbeløp i henhold til søknad, vil tilskuddsmottaker (siidaandelen/tamreinlaget) som hovedregel ikke ha krav på etterutbetaling. Dette til tross for at mottaker ville ha mottatt et høyere tilskuddsbeløp dersom riktige opplysninger hadde vært gitt.

Krav om tilbakebetaling av tilskudd er aktuelt i situasjoner hvor tilskuddsmottaker (siidaandel/tamreinlaget) har fått utbetalt for mye tilskudd. Dette gjelder uavhengig av om feilen skyldes forhold hos Reindriftsforvaltningen eller tilskuddsmottaker, og om tilskuddsmottaker har innrettet seg i god tro. I slike situasjoner har tilskuddsmottaker fått midler han ikke hadde krav på, og hensynet til et korrekt oppgjør og en sikker forvaltning av offentlige midler må dermed som det klare utgangspunktet, veie tyngre enn hensynet til at mottakeren kan ha innrettet seg etter utbetalingen».

Den 2. juli 2018 fattet LMD vedtak i sak 17/23578, som gjaldt retting av feilutbetalinger etter forskrift om tilskudd til siidaandeler og tamreinlag. Bestemmelsen er likelydende med forskrift om tilskudd til avløsning ved svangerskap/fødsel § 9.

I sak 17/23578 fikk et ektepar feilutbetalt kr 129 195 i tilskudd. Feilen lå på forvaltningens side, da siidaandelslederens organisasjonsnummer ved feil var registrert på skjemaet for utbetaling av tilskudd til en annen siidaandelsleder. Landbruksdirektoratet krevde tilbake det feilutbetalte beløpet ved motregning. LMD uttalte at feilutbetalt tilskudd som det klare utgangspunkt kan kreves tilbakebetalt uten hensyn til klagerens eventuelle skyld, og det skal tungtveiende hensyn til før vi unnlater å kreve tilbake hele det feilutbetalte beløpet. I vurderingen ble det lagt vekt på at det er snakk om et stort beløp som klager ikke hadde berettiget forventning om å motta, samt at hensynet til en sikker forvaltning av det offentlige midler taler for at beløpet skal kreves tilbakebetalt. Heller ikke tiden fra utbetalingen (august 2016) til vedtak om tilbakebetaling (mars 2017) talte mot å kreve beløpet tilbakebetalt.

I situasjoner der det er blitt utbetalt for mye tilskudd i henhold til Landbruksdirektoratets vedtak, skal vedtaket om tilskudd omgjøres iht. forvaltningsloven § 35, hvis vilkårene for omgjøring foreligger. Siden omgjøring som utløser krav om tilbakebetaling er omgjøring til skade for den vedtaket retter seg mot, er det kun forvaltningsloven § 35 bokstav c som er aktuell i denne saken.

Saksbehandler må derfor vurdere hvorvidt vedtaket er ugyldig. I slike tilfeller vil feilen alltid ha «*virket bestemmende på vedtakets innhold*», jf. fvl § 41. Ugyldighetsvurderingen må derfor gjøres konkret på bakgrunn av samtlige forhold i saken. Hvis forvaltningen kommer frem til at vedtaket kan omgjøres, skal parten få forhåndsvarsel om dette i henhold til fvl § 16 med adgang til å uttale seg om saken, før det fattes et vedtak om omgjøring, jf. § 35, og vedtak om tilbakebetaling.

Vedtak om omgjøring med hjemmel i fvl § 35, og vedtak om tilbakebetaling etter forskriftens § 9, er enkeltvedtak. Vedtak om tilbakebetaling følges opp i henhold til innkrevingsrutinene i § 11. Kopi av vedtaket om tilbakebetaling skal sendes til økonomiavdelingen i Landbruksdirektoratet avdeling reindrift med angivelse av kontonummer og organisasjonsnummer til søker.

10. Til § 10 – Avkortning

10.1 Første ledd

Hvis søker «uaktsomt» har gitt feil eller mangelfulle opplysninger som «*har eller ville dannet grunnlag for en urettmessig utbetaling av tilskuddet*», kan hele eller deler av tilskuddet avkortes.

I merknadsdokumentet til forskrift om tilskudd til siidaandeler og tamreinlag § 11 går følgende frem:

«Et overordnet mål er å sikre forsvarlig forvaltning av samfunnets fellesmidler. Departementet ser det derfor som rimelig at den som klanderverdig tilegner seg høyere tilskudd enn man er berettiget til, må regne med å kunne tape på dette.

Selv om det ikke følger direkte av forskriftens ordlyd, har forvaltningen adgang til å tilbakeholde tilskudd når vilkår for avkortning foreligger (ettersom dette vil være mindre byrdefullt overfor tilskuddsmottaker). En kan tenke seg tilfeller hvor tilbakeholdelse av tilskudd kan bli aktuelt dersom noen uaktsomt har gitt feilaktige opplysninger, jf. første ledd, men de mest praktiske tilfellene vil nok knytte seg til tilfeller hvor noen driver sin virksomhet i strid med lover eller forskrifter for reindriftsnæringen, jf. annet ledd. Tilbakeholdelse av tilskuddsmidler vil da kunne iverksettes inntil regelverksbruddet opphører, og vil skape et oppfyllellespress. Bestemmelsen kan derfor benyttes selv om tilskuddsmottaker var i god tro.

Det følger av første ledd at tilskuddet kan avkortes helt eller delvis i de tilfeller der tilskuddsmottaker uaktsomt eller forsettlig har gitt feil eller mangelfulle opplysninger i søknaden, som har eller ville dannet grunnlag for en urettmessig utbetaling av tilskuddet. I de tilfeller foretaket har gitt uriktige opplysninger i aktsom god tro, kan avkortning ikke finne sted. Det stilles imidlertid strenge krav til tilskuddsmottakers aktsomhet.

I henhold til annet ledd kan tilskuddet også avkortes dersom tilskuddsmottaker etter Reindriftsforvaltningens vedtak driver eller har drevet sin virksomhet i strid med lover eller forskrifter for reindriftsnæringen. Bestemmelsen har som formål å påvirke tilskuddsmottaker til å legge om til en lovlig drift samt å markere at staten ikke ønsker å støtte ulovlig virksomhet».

Landbruksdirektoratet legger til grunn at den samme vurdering vil gjelde i forhold til tilskudd til avløsning ved svangerskap/fødsel. Det vises til at bestemmelsen i § 10 første ledd har tilsvarende ordlyd som i forskrift om tilskudd til siidaandeler og tamreinlag § 11.

10.2 Om simpel uaktsomhet

Når det skal vurderes om tilskuddsmottaker har opptrådt uaktsomt (simpel uaktsomhet) er dette en vurdering av om vedkommende person har opptrådt i strid med hva en alminnelig

aktsom person i samme situasjon og stilling ville gjort. Dette er en objektiv vurdering, der man setter opp en norm for hva en alminnelig aktsom næringsdrivende ville gjort i samme situasjon, og sammenlignet denne med handlingene til den aktuelle tilskuddsmottaker.

I norsk rett er det skjerpet aktsomhetskrav når det er næringsdrivendes opptreden som skal vurderes. Det forventes blant annet at næringsdrivende setter seg inn i og holder seg oppdatert på lovverk og regler som gjelder for hans eller hennes næringsutøvelse. Dette gjelder regler om tilskudd, skatt, reintall mv. Ved vurdering av hvorvidt opptreden var aktsom må saksbehandler foreta en avveining av forskjellige hensyn, for eksempel om det var uklarerheter i søknadsskjema, regelverk og lignende. Det må også ses hen til tidligere praksis der aktsomhetskravet er blitt vurdert.

10.3 Når skal bestemmelsen i § 10 første ledd brukes?

Forskriftens § 10 første ledd er en «*kan*»-bestemmelse, noe som betyr at det hører under forvaltningens frie skjønn hvorvidt bestemmelsen skal benyttes. Vurderingen skal gjøres på bakgrunn av avveining av momenter som forholdets art, hvor klanderverdig forholdet er, grad av uaktsomhet osv.

Vurderingen om hele eller deler av tilskuddet skal avkortes beror i utgangspunktet på et fritt skjønn, slik at det må foretas en konkret helhetsvurdering i hver enkelt sak. Graden av avkorting bør stige proporsjonelt med handlingens alvorlighet, men det må i tillegg også foretas vurdering av driftsøkonomiske konsekvenser for den aktuelle tilskuddsmottaker. For å ivareta likebehandling bør det ses hen til tidligere behandling av lignende saker.

10.4 Annet ledd

Hvis søker driver eller har drevet sin virksomhet i strid med lover og forskrifter for reindriftsnæringen, og det er blitt konstatert et slikt forhold ved reindriftsmyndighetenes vedtak, kan hele eller deler av tilskuddet holdes tilbake til forholdet er rettet. Dette forutsetter at det er utvist uaktsomhet med hensyn til den lovstridige virksomheten. Ved grov uaktsomhet eller forsett kan hele eller deler av tilskuddet avkortes.

Bestemmelsen oppstiller tre kumulative vilkår (som alle må være oppfylt for at bestemmelsen i det hele tatt skal kunne anvendes):

- ✓ virksomheten må være i strid med lover og regler for reindriftsnæringen
- ✓ reindriftsmyndighetene må ha fattet vedtak om at lov eller forskrift er overtrådt
- ✓ det foreligger nødvendig skyldgrad (uaktsomhet, grov uaktsomhet eller forsett).

10.5 Virksomhet i strid med lover og regler for reindriftsnæringen

Det er kun brudd på lover og forskrifter for reindriftsnæringen som kan begrunne tilbakehold av tilskudd og avkorting. Hvis tilskuddsmottaker driver sin virksomhet i strid med andre lover og forskrifter som ikke har betydning for søknaden om tilskudd, må Landbruksdirektoratet benytte seg av andre virkemidler.

Eksempler på situasjoner som kan utløse anvendelse av § 10 annet ledd er at søker er en reineier som har fått vedtak om pålegg om forholdsmessig reduksjon og ikke oppfylt dette vedtaket, at det ikke er levert melding om reindrift for søkers siidaandel mv.

10.6 Vedtak om at lov eller forskrift er overtrådt

Videre må det være fattet et gyldig vedtak av reindriftsmyndighetene som konstaterer at lov/forskrift er overtrådt av tilskuddsmottaker. Da forvaltningslovens utgangspunkt er at forvaltningsvedtak kan iverksettes straks, vil ulovlig forhold i henhold til forvaltningsvedtak foreligge selv om det aktuelle vedtaket er påklaget, med mindre det er blitt gitt utsatt iverksettelse etter fvl § 42.

Tilbakehold av tilskuddet kan kun gjøres inntil det ulovlige forholdet er rettet. Det betyr at gamle vedtak fra reindriftsmyndighetene med pålegg om retting, som er oppfylt, ikke kan tjene som grunnlag for avkorting eller tilbakehold.

Til vurdering av skyldkrav og adgang til å avkorte deler eller hele beløpet/tilbakehold av tilskuddet, vises til vurdering under § 10 første ledd.

10.7 Annet ledd annen setning

Annen setning forutsetter grov uaktsomhet eller forsett. I henhold til denne bestemmelsen vil ikke tilskuddsmottaker ha sjanse for å rette opp forholdet – tilskuddet avkortes med en gang. Ved vurdering hvorvidt opptreden var grov uaktsom må saksbehandler foreta vurdering mot en aktsomhetsnorm.

I de tilfeller der myndighetenes reaksjon er betinget av at uaktsomheten er grov, må dette vurderes særskilt. Vurderingen av om tilskuddsmottaker har opptrådt grov uaktsomt skal gjøres på samme måte som vurdering av simpel uaktsomhet. Forskjellen her er graden av avviket.

Ved grov uaktsomhet dreier det seg om et markert avvik fra alminnelig handlemåte for en alminnelig aktsom person i samme stilling og situasjon. Også dette er en objektiv vurdering. Vurderingen er den samme som for simpel uaktsomhet, og alle relevante momenter skal tas med.

Vurdering om forsett er en subjektiv vurdering som betyr at forvaltningen i den enkelte sak må sannsynliggjøre at tilskuddsmottaker ved sin handling må ha ment å ville tilegne seg en urettmessig utbetaling av tilskudd. Det må foreligge saklig årsakssammenheng mellom handlingen og den urettmessige utbetalingen.

I henhold til fvl § 25 er det skjerpet krav til begrunnelse til inngripende vedtak som for eksempel vedtak om avkorting og tilbakebetaling. Det anbefales derfor at saksbehandler heller vurderer forholdet opp mot uaktsomhetskravet, ettersom dette er en objektiv vurdering.

Avgjørelse om å avkorte tilskudd er et enkeltvedtak, jf fvl § 2. Reglene i forvaltningslovens kap. IV-VI kommer til anvendelse.

Avkortningsbestemmelsen er den samme som for de andre forskriftene etter reindriftsavtalen.

I sak 17/38335 fikk et distrikt avkortet tilskuddet med femti prosent, på det grunnlag at de ikke hadde drevet sin virksomhet i tråd med lover og forskrifter for reindriftsnæringen, jf. annet ledd. Saken ble behandlet av Sivilombudsmannen, som var enig i vår vurdering.

11. Til § 11 – Innkreving av tilbakebetaling- eller avkortingsbeløp

For at tilbakebetaling skal kunne kreves må det opprinnelige vedtaket omgjøres etter forvaltningsloven § 35. Dette betyr at det må sendes forhåndsvarsel til tilskuddsmottaker med frist for uttalelse iht. forvaltningsloven § 16. Videre må vilkårene for å omgjøre etter forvaltningsloven § 35 være oppfylt.

Dersom feilen avdekkes mer enn tre uker etter at søker har fått melding om vedtak om utbetaling, vil en omgjøring til ugunst for søker normalt være avhengig av at vedtaket regnes som ugyldig, jf. forvaltningsloven § 35 første ledd bokstav c.

I de tilfellene vedtaket bygger på feil faktaopplysninger, eller mangler hjemmel, vil vedtaket som hovedregel være ugyldig etter alminnelig forvaltningsrettslige prinsipper.

Det må likevel foretas en konkret vurdering av om vedtaket er ugyldig etter den ulovfestede ugyldighetslæren, jf. forvaltningsloven § 35 siste ledd. Dette omfatter innholdsmangler, tilblivelsesmangler og skjønns- og rettsmangler. Jurist bør kontaktes dersom dette skal vurderes.

Dersom vedtaket er beheftet med saksbehandlingsfeil, må saksbehandlingsfeilen ha virket inn på vedtaket, jf. forvaltningsloven § 41. Det vil si at feilen må ha virket bestemmende på vedtakets innhold.

Omgjøring av utbetalingsvedtak er et enkeltvedtak.

I de tilfellene vedtaket ikke er ugyldig kan omgjøring kun skje dersom tilskuddsmottaker varsles om omgjøring innen tre uker etter at brevet om tilskuddsutbetalingen er sendt, hensynet til andre privatpersoner eller offentlige interesser tilsier det, og melding om omgjøringen sendes vedkommende innen tre måneder etter at det ble sendt melding om tilskuddsutbetaling, jf. forvaltningsloven § 35.

Det beror på skjønn om motregning og tilbakebetaling skal foretas, jf. «kan» vilkåret.

Både første og annet ledd gir selvstendig hjemmel til motregning.

Generelt er det enklere å motregne fremfor å kreve et beløp tilbakebetalt. Forvaltningen slipper også kostnader med blant annet inkasso og tvangsinndrivelse.

12. Til § 12 – Klageadgang

Landbruksdirektoratets vedtak kan påklages til Landbruks- og matdepartementet etter forvaltningslovens regler.

Klage kan fremsettes av den som har søkt, det vil si siidaandelsleder eller ektefelle/samboer.

Med hilsen
for Landbruksdirektoratet

Tone Frantzen Seppola
seksjonssjef

Elena Guttormsen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og trenger derfor ingen signatur.